

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/7/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5622203653
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5622203653.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, vo veci starostlivosti o toho času plnoletého X. S. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXX, právne zastúpený JUDr. Jánom Bartánusom, advokátom so sídlom O. XXXX/X, H., dieťaťa matky Q. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. S. XXXX/XXA, S., toho času bytom X., H. XX, právne zastúpenej spoločnosťou In Medias Res, s.r.o., so sídlom Sladovnícka 13, Trnava, IČO: 36 863 351, a otca S. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXX, právne zastúpeného JUDr. Miloslavom Hrickom, advokátom so sídlom Ul. X. P. XXX, D. P., v konaní o určenie výživného, o odvolaní plnoletého dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 1P/232/2018-376 zo dňa 21. septembra 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I., II., III. a V. m e n í tak, že

I. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu syna X. S. X., nar. XX.XX.XXXX sumou 133,- Eur mesačne za obdobie od 17.04.2018 do 31.08.2019 a sumou 161,- Eur mesačne od 01.09.2019 do 15.05.2020 k rukám syna X. S. X..

II. Zameškané výživné za obdobie od 17.04.2018 do 15.05.2020 vo výške 700,- Eur je matka p o v i n n á zaplatiť v splátkach po 60,- Eur mesačne k rukám X. S. X. vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca počnúc právoplatnosťou rozsudku až do zaplatenia celého dlhu, pričom nezaplatením čo i len jednej splátky riadne a včas sa stane splatným celý dlh.

III. Vo zvyšku návrh na určenie výživného z a m i e t a .

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uložil matke povinnosť prispievať na výživu t. č. plnoletého syna X. S. X., nar. XX.XX.XXXX, sumou 50 Eur mesačne, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca, k rukám plnoletého syna X. S. X., nar. XX.XX.XXXX, počnúc od 17.04.2018 do 15.05.2020 (výrok I.). Výrokom II. rozhodol, že zameškané výživné za obdobie od 17.04.2018 do 15.05.2020 vo výške 1.247,52 Eur je matka povinná zaplatiť v splátkach po 60 Eur mesačne, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca až do zaplatenia celého dlhu na zameškanom výživnom, pričom nezaplatením čo i len jednej splátky riadne a včas sa stane splatným celý zvyšný dlh na výživnom naraz. Návrh otca a plnoletého syna na určenie výživného vo zvyšnej časti zamietol (výrok III.). Štvrtým výrokom konanie o zmenu osobnej starostlivosti okresný súd zastavil. O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok V.).

2. Rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z ust. § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, hodnotiac dôkazy jednotlivo, ako aj v ich vzájomných súvislostiach, súd prvej inštancie konštatoval, že návrh na určenie výživného na plnoletého syna, po faktickej zmene osobnej starostlivosti otcom, je dôvodný. V konaní bolo preukázané, že X. S. X. bol v osobnej starostlivosti otca od septembra 2016. Okresný súd preto určoval výživné za obdobie odo dňa podania návrhu otca, t. j. od 17.04.2018, až do dňa ukončenia štúdia syna maturitnou skúškou 15.05.2020. Súd prvej inštancie v konaní považoval za preukázané, že v uvedenom období prevažnú mieru nákladov súvisiacich s upokojovaním potrieb syna uhrádzal otec. Matka si vyživovaciu povinnosť vo vzťahu ku synovi neplnila pravidelne, s výnimkou občasných nákupov oblečenia, školských výdavkov, cestovného a vreckového. Osobnou mierou sa podieľala na starostlivosti o syna najmä návštevami školy pri riešení nedostatkov v správaní syna v školskom a internátnom prostredí, a to opakovane, najmä do začiatku školského roka 2019/2020. Súd prvej inštancie taktiež považoval za preukázané, že prevažnú mieru osobnej starostlivosti a vyživovaciu povinnosť ku mladšiemu synovi T. S. X. plnila matka, otcovi, vznikol dlh na zameškanom výživnom voči nemu v sume viac ako 14.000 Eur. Otec začal plniť pravidelne vyživovaciu povinnosť na syna v rámci určeného zvýšeného výživného od konca roku 2018, dlh na zameškanom výživnom pravidelne neplnil. Z hľadiska posudzovania výšky výživného okresný súd prihliadal na odôvodnené potreby X. S. X. v predmetnom období, jeho vek, prípravu na budúce povolanie štúdiom na strednej odbornej škole mimo miesta obvyklého bydliska, záujmové aktivity, ako aj na zárobkové možnosti a schopnosti matky, jej životné náklady, výdavky a mieru plnenia si vyživovacej povinnosti nielen ku najstaršiemu synovi, ale i k dvom mladším synom. Súd prvej inštancie zároveň skúmal i zárobkové možnosti a schopnosti otca. V prechodnom období, kedy otec mimosezónne nepracoval, bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Konštatujúc niekoľkonásobne vyšší disponibilný príjem otca, než mala matka najmä v období rokov 2017 až 2020, keď bol zamestnaný v zahraničí, zároveň poukázal na tú skutočnosť, že v prechodných, mimosezónnych obdobiach pobytu otca na Slovensku nepreukázal osobitnú snahu nájsť si zamestnanie. Taktiež zdôraznil, že prevažnú mieru osobnej starostlivosti synovi v rozhodnom období nevenoval otec, ale túto rolu suplovali za neho jeho rodičia. Podľa daňových priznaní matkin príjem v posudzovanom období bol vo výraznej disproporcii voči príjmu otca, pričom v starostlivosti má ďalšie maloleté dieťa toho istého otca, ktorý dlhodobo v minulosti, fakticky až do novembra 2018, zanedbával pravidelné plnenie svojej bežnej vyživovacej povinnosti voči nemu, čím dochádzalo aj ku redukcii dostupných zdrojov matky na plnenie vyživovacej povinnosti voči synovi X. S. X. Uviedol, že matka je živnostníčka, vyučujúca tanec, s limitovanými možnosťami zárobku v období protipandemických opatrení. V prechodnom období apríl až jún 2021 dosahovala čistý príjem 400 Eur mesačne. Od 01.07.2021 bola bez príjmu. S poukazom na zistené skutočnosti okresný súd považoval za primeranú výšku určeného výživného za rozhodné obdobie v sume po 50 Eur mesačne, počnúc od podania návrhu 17.04.2018, do ukončenia štúdia už plnoletého syna dňa 15.05.2020, so vznikom zameškaného výživného vo výške 1.247,50 Eur za dané obdobie, ktoré okresný súd zaviazal matku zaplatiť v splátkach po 60 Eur mesačne, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca až do zaplatenia celého dlhu na zameškanom výživnom, pričom nezaplatením čo i len jednej splátky riadne a včas sa stane splatným celý zvyšný dlh na výživnom naraz. Súd prvej inštancie návrh otca a plnoletého syna na určeného výživného vo zvyšnej časti ako nedôvodný zamietol. Súčasne rozhodol o zastavení konania o zmenu osobnej starostlivosti z dôvodu nadobudnutia plnoletosti X. S. X. dňom 13.01.2019. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

3. Proti výrokom I., II., III. predmetného rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie plnoletý syn. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že matke určí povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 150 Eur mesačne, a to za obdobie od 01.09.2016 do 15.05.2020. Odvolacie dôvody vymedzil podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), a teda, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že okresný súd nesprávne posúdil schopnosti a možnosti matky platiť výživné, a preto jej uložil povinnosť prispievať na výživu iba vo výške 50 Eur mesačne. Zároveň mal za to, že súd prvej inštancie pochybil pri určovaní obdobia, za ktoré bola matka povinná výživné platiť. Okresný súd pri rozhodovaní o výške výživného vychádzal z príjmu matky tak, ako vyplýval z ňou predložených listinných dôkazov a tvrdení. Tieto tvrdenia a listinné dôkazy však podľa názoru syna nepreukazujú skutočné schopnosti a možnosti matky. Uviedol, že matka žila

v rozhodnom období v W., kde mala možnosť zabezpečiť si vyšší príjem, aký preukazovala listinnými dôkazmi. Priemerná mzda v Juhomoravskom kraji bola za celé obdobie 26.629,- Kč a viac, čo je približne 1.000 Eur a viac mesačne. Matka nemá žiadne závažné zdravotné problémy a ani žiadne iné prekážky jej nebránili, aby si zabezpečila príjem dostatočne vysoký na to, aby si plnila vyživovaciu povinnosť vo vyššej výške ako iba 50 Eur mesačne. Suma 50 Eur mesačne za obdobie od 17.04.2018 do 15.05.2020 je dokonca nižšia, ako suma rodinných prídavkov, ktoré matka na syna X. S. obdržala za dobu, kedy bol v osobnej starostlivosti otca. Tieto rodinné prídavky nevyplatila ani otcovi, ani synovi. Určená výška vyživovacej povinnosti matky podľa napadnutého rozsudku podľa názoru syna nezodpovedá nielen jej schopnostiam a možnostiam, ale ani potrebám dieťaťa. Dieťa bolo v otcovej starostlivosti po celú dobu jeho štúdia na strednej škole, teda v čase, kedy sú životné potreby dieťaťa vysoké. Za celú tú dobu matka neprispievala na výživu syna takmer nijako (okrem pár symbolických plnení, ktoré uviedlo dieťa pri výsluchu). Ani peňažne ani nepeňažne, ani starostlivosťou, ani záujmom. Syn považuje za primeranú sumu aspoň vo výške 150 Eur mesačne, teda v rovnakej výške, ako jej bola určená vyživovacia povinnosť voči druhému synovi T.. Okresný súd taktiež podľa názoru syna pochybil, keď rozhodol o povinnosti matky prispievať na výživné za obdobie až od 17.04.2018, kedy súd začal konanie o zmene osobnej starostlivosti. Vychádzal pritom z právneho názoru odvolacieho súdu z jeho uznesenia zo dňa 25.06.2019, sp. zn. 11CoP/31/2019. Tento názor je podľa syna nesprávny a vyživovacia povinnosť matky mala byť určená za celé obdobie, kedy bolo dieťa v osobnej starostlivosti otca. Takýto názor potvrdzuje aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25.02.2021, sp. zn. 3Cdo/91/2019. Podľa tohto uznesenia je faktický stav osobnej starostlivosti takou zmenou pomerov, ktorá odôvodňuje určenie vyživovacej povinnosti aj späť za celé obdobie fatickej osobnej starostlivosti o dieťa. Teda v prejednávanej veci od začiatku septembra 2016.

4. Obsahovo totožné odvolanie ako plnoletý syn podal aj otec. Toto odvolanie odvolací súd právoplatne odmietol rozsudkom Krajského súdu Žiliny zo dňa 31.5.2022 č.k. 11 CoP/3/2022-453

5. Kolízny opatrovník k odvolaniam uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom súdu prvej inštancie.

6. Matka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že pokiaľ ide o jej schopnosti a možnosti, súd prvej inštancie správne a logicky vychádzal z objektívne preukázaného príjmu matky za celé rozhodné obdobie. Aktuálna námietka odvolateľov v tejto otázke pôsobí do značnej miery zmätočne a nepresvedčivo, keďže ako vyplýva z priebehu celého konania, ani jeden z odvolateľov túto skutočnosť (dôveryhodnosť predložených dôkazov, výšku preukázaného príjmu matky) v priebehu celého konania relevantne nenamietal. Akékoľvek ďalšie vznesené námietky zo strany odvolateľov tak pôsobia výslovne účelovým dojmom, nemajú tak podľa názoru vyjadreného matkou ani skutkové, ani právne opodstatnenie. Hypotézy ohľadne miesta pobytu matky a v tejto súvislosti možnosti zabezpečenia vyššieho príjmu, možno vyhodnotiť ako neutržateľné a v špekulatívnej rovine. Rovnako tak predkladané listinné doklady zo strany odvolateľov v tomto kontexte, bez ohľadu na procesnú skutočnosť, že sa nejedná o žiadne novoty, a teda žiadne nové dôkazy, ktoré by nemohli odvolatelia predložiť už v konaní pred súdom prvej inštancie, čo zakladá ich aktuálnu neprípustnosť, nemajú žiaden hmatateľný význam pre rozhodovanie súdu. Súd musí totiž vychádzať z reálne podloženého skutkového stavu a nemôže sa uchýliť k dohadom, úvahám a vyvráteným domnienkam. Matka v ďalšom poukázala aj na ďalšie vyživovacie povinnosti k synom T. a M.. Pokiaľ ide o tvrdenie týkajúce sa (ne)starostlivosti o plnoletého syna zo strany matky za obdobie jeho štúdia na strednej škole, matka zdôraznila, že všetky platby ZRPŠ, rodičovského a iných príspevkov, riešenie dochádzky a prospechu syna riešila ona. Pokiaľ ide o námietku nesprávne určeného obdobia výživného, tak podľa jej názoru sami odvolatelia potvrdzujú, že súd prvej inštancie postupoval v zmysle záväzného právneho názoru vysloveného Krajským súdom v Žiline. S týmto nemali odvolatelia v priebehu konania pred súdom prvej inštancie žiaden problém, nevzniesli voči tomuto záveru žiadnu legitímnu námietku. Navyiac otec sám potvrdil, že z jeho strany sa nejednalo o nepretržitú a výlučnú osobnú starostlivosť o syna X. v rozhodnom období, keďže v období od októbra 2016 do synovej plnoletosti sa zdržiaval v zahraničí, v tomto období syn X. býval rôzne u jeho rodičov, na internáte a v podnájme. Sám neplatil v období od decembra 2015 do septembra 2016 na svojho syna X. ani len euro stanoveného výživného. Pre zrejmú rozporuplnosť a nedobromyseľnosť nároku uplatňovaného zo strany plnoletého syna voči matke v tomto konaní svedčí i tá skutočnosť, že plnoletý syn sa vedome zriekol značnej sumy výživného vo výške cca 10.000 Eur, na ktorú mal legitímny nárok, nezaplateného zo strany otca, riadne uplatneného v exekučnom konaní. Pre vyššie uvádzané dôvody rozsudok súdu prvej inštancie žiadala potvrdiť ako vecne správny.

7. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že o predmetnom odvolaní (ako aj o odvolaní otca plnoletého syna, ktoré bolo obsahovo totožné s odvolaním syna) odvolací súd rozhodol rozsudkom č. k. 11CoP/3/2022-453 zo dňa 31.05.2022 tak, že odvolanie otca odmietol ako podané neoprávnenou osobou. Rozsudok okresného súdu vo výroku IV., ktorým konanie o zmenu osobnej starostlivosti zastavil, potvrdil. Vo zvyšku rozsudok okresného súdu zmenil tak, že určil matke povinnosť prispievať na výživu syna X. S. X., nar. XX.XX.XXXX, sumou 120 Eur mesačne za obdobie od 17.04.2018 do 15.05.2020 k rukám syna X. S. X. (Výrok I.). Výrokom II. určil matke povinnosť zaplatiť zameškané výživné za obdobie od 17.04.2018 do 15.05.2020 v sume 2.994,50 Eur v splátkach po 200 Eur mesačne k rukám X. S. X. vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca až do zaplatenia celého dlhu, pričom nezaplatením čo i len jednej splátky riadne a včas, sa stane splatným celý dlh. Vo zvyšku návrh na určenie výživného zamietol (výrok III.) O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok IV.).

8. Na základe dovolania matky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11CoP/3/2022 zo dňa 31.05.2022, dovolací súd zrušil tento rozsudok vo výroku, ktorým vo zvyšku zmenil rozsudok okresného súdu a rozhodol o trovách konania, a vec vrátil v tomto rozsahu odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vo veci skonštatoval naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Uviedol, že odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne aj skutkovým súdom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súd prvej inštancie sú však značne obmedzené. Odvolací súd je totiž v zásade viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. Iba v prípade, ak má pochybnosti o jeho správnosti, má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, a to vtedy, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tým, že opakovane vykonal súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovania zásady priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky ako pre súd prvej inštancie. Je tomu tak predovšetkým preto, že pri hodnotení dôkazov spolupôsobia popri vecnom obsahu výpovedí aj ďalšie skutočnosti, ktoré - hoci nie sú bez vplyvu na posúdenie vierohodnosti výpovedí - nemôžu byť vždy vyjadrené (zachytené) v zápisnici o pojednávaní (por. rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 2/1997). V odvolacom konaní je táto zásada dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je teda zásada priamosti oproti súdu prvej inštancie sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu. Z vyššie uvedeného tiež vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov

k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje

k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci (por. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/131/2009). Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, vo vzťahu

k posúdeniu životnej úrovne matky za účelom preskúmania primeranosti stanoveného výživného nevyplýva, že by vychádzal z iných ako súdom prvej inštancie zistených pomerov. Dovolací súd v ďalšom uviedol, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vychádzajúc zo záverov súdu prvej inštancie, keď pri určení výšky výživného matky na dieťa zohľadnil pri jej životnej úrovni aj rodinné prídavky poberané na X. S. a príjem jej partnera. K nesúhlasu matky so zohľadnením príspevku jej partnera na spoločnú domácnosť vyjadril dovolací súd názor, podľa ktorého nie je dôvod na to, aby tento príspevok na spoločnú domácnosť (znižujúci náklady matky na bývanie alebo stravu) nebol v primeranej miere zohľadnený. Na druhej strane vytkol súdom nižších inštancií, že z ich rozsudkov nevyplýva, či a v akom rozsahu boli zohľadnené príspevky iných osôb (ak k nim v relevantnom období dochádzalo) vynakladané na spoločnú domácnosť vedenú s otcom. Rovnako z obsahu rozsudkov nevyplývalo, či a akým spôsobom zohľadnili, že matka má v starostlivosti aj mal. T. S., výživu ktorého z dôvodu výpadku otca zabezpečuje za oboch rodičov matka (s tvrdením otca, že vyživovaciu povinnosť na mal. T. S. uhradil na niekoľko rokov vopred, sa okresný súd vysporiadal) a rovnako absentovala zmienka o vyživovacej povinnosti matky k jej ďalšiemu dieťaťu M. F.

(so zistením, či a v akej miere na neho vyživovaciu povinnosť plní jeho otec). Z obsahu rozsudkov súdov nižších inštancií tiež nevyplývalo, ako hodnotili skutočnosť, že matka ako vyučujúca tanec dosahuje

minimálny príjem aj v období nepoznamenanom pandémiou Covid-19 (prvé preventívne opatrenia boli prijaté vo februári 2020, vyživovacia povinnosť bola určovaná za čas od 17.04.2018 do 15.05.2020), nezisťovali možnosť a schopnosť matky zabezpečiť si vyšší príjem prípadným výkonom inej, lepšie platenej práce. Z odôvodnení rozsudkov nevyplýval ani záver o tom, či matka ako živnostníčka v súvislosti s pandémiou koronavírusu požiadala o poskytnutie finančnej pomoci od štátu ani to, akým spôsobom bola jej žiadosť vybavená. Doplnenie odpovedí na tieto otázky umožní odvolaciemu súdu určiť výšku výživného na X. S. tak, aby zodpovedala jeho nákladom na výživu a aj možnostiam a schopnostiam jeho rodičov existujúcim v posudzovanom období. V prípade vzniku dlhu na výživnom a prípadného umožnenia jeho splácania je nutné zistiť aktuálne osobné, majetkové a zárobkové pomery výživou oprávnenej aj výživou povinnej osoby.

9. Z dôvodu, že rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoP/3/2022 zo dňa 31.05.2022, dovolací súd zrušil vo výroku, ktorým vo zvyšku zmenil rozsudok okresného súdu a rozhodol o trovách konania, a vec vrátil v tomto rozsahu odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, odvolací súd vec v tomto rozsahu opätovne preskúmal.

10. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu na základe odvolania plnoletého syna z dôvodov a v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 65, § 66 a § 67 CMP a po vykonaní pojednávania rozsudok okresného súdu zmenil tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku v zmysle ust. § 390 CSP.

11. Odvolací súd v intenciách uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/194/2022 zo dňa 30. novembra 2022 nariadil na prejednanie vecí pojednávanie, na ktorom opakoval a doplnil dokazovanie výsluchom matky a vykonaním listinných dôkazov: čestného prehlásenia matky - č. l. 44 spisu, daňového priznania matky za rok 2018 - č. l. 45 - 52, faktúr predkladaných matkou za rok 2019, časť roku 2020 - č. l. 76 - 90, výplatných pásov otca - č. l. 135 - 137, 139 - 142, potvrdenia o evidencii otca v evidencii uchádzačov o zamestnanie - č. l. 138, výplatných pásov otca - č. l. 158 - 159, daňového priznania matky za rok 2020 - č. l. 164 - 172, vyčíslenia exekučného konania - č. l. 202, výdavkových dokladov predložených otcom - č. l. 208 - 216, 224 - 233, 264 - 268, 270 - 273, 277, potvrdenia o evidencii otca na úrade práce - č. l. 284, pracovného posudku otca - č. l. 285, 286, čestného vyhlásenia partnera matky - č. l. 322, daňového priznania matky za rok 2019 - č. l. 323 - 331, rozpisu výdavkov otca a oprávnenej osoby - č. l. 342, výpisov z účtu - platenie výživného na T. S. - č. l. 345 - 364, platieb za strojček - č. l. 365, správy exekútora - č. l. 369, listinných dôkazov predložených otcom - č. l. 399 - 408, listinných dôkazov predložených matkou - č. l. 523 - 525, listinných dôkazov predložených otcom - č. l. 548 - 571, listinných dôkazov predložené otcom - č. l. 655 - 691, listín stiahnutých zo stránok štatistických úradov SR a ČR o zárobkoch zdravotníckych pracovníkov za roky 2018, 2019 a 2020, výpisov z účtu o platení výživného zo strany matky - č.l. 709 - 711.

12. Z vykonaného dokazovania odvolací súd zistil tento skutkový stav.

13. V rozhodnom období, za ktoré sa určuje výživné, t. j. od 17.04.2018 do 15.05.2020 sa X. nachádzal vo faktickej starostlivosti otca. Hoci X. bol v minulosti rozhodnutím súdu zverený do starostlivosti matky, v priebehu roka 2016 od matky odišiel k svojmu otcovi. V rozhodnom období bol študentom strednej školy v S. a býval na internáte. Víkendy trávil buď u otca (v čase, keď sa otec zdržiaval na území Slovenskej republiky) alebo u starých rodičov z otcovej strany. Všetky potreby maloletého X. v tomto období zabezpečoval otec. Matka sa v rozhodnom období na platení výživného nijakým relevantným spôsobom nepodieľala, a to ani naturálne ani finančne (pokiaľ aj matka uvádzala nejaké minimálne plnenia - ZRPŠ, zubná prehliadka, kúpa mikiny, nepreukázala, že k týmto plátbám došlo v rozhodnom období). X. od roku 2016

do 30.06.2019 býval na internáte, za ktorý platil poplatok 87 Eur mesačne. Za toto obdobie jeho výdavky okrem platby za internát podľa rozpisu otca tvoril kredit na telefón 20 Eur, nový mobilný telefón 370 Eur, MHD 10 Eur mesačne, strava 50 Eur mesačne, náklady na kultúrne vyžitie 30 Eur mesačne, hygienické potreby 30 Eur mesačne, vlak 14,80 Eur mesačne, fitness centrum 30 Eur mesačne. Počnúc od 01.09.2019 býval v prenajatom byte, za ktorý zaplatil jednorazovú zábezpeku 200 Eur, nájom predstavoval 200 Eur mesačne. Podľa rozpisu otca strava predstavovala 200 Eur, mesačne, drogeria do bytu 10 Eur mesačne, kozmetika 40 Eur, fitness centrum 30 Eur, MHD 15 Eur mesačne, Wi-Fi 8,80 Eur mesačne, výlety 30 Eur, kultúrne vyžitie s kamarátmi 40 Eur mesačne, oblečenie 1 500 Eur ročne. X. potreboval čelustný aparát, za ktorý otec zaplatil v priebehu rokov 2018 až 2020 sumu

3.095 Eur. Otec mal okrem X. vyživovaciu povinnosť k synovi T. S., na ktorého v rozhodnom období neplatil výživné riadne, bola voči nemu vedená exekúcia. V rozhodnom období, teda v období od apríla 2018 do mája 2020 plnil matke výživné v apríli 2019 vo výške 150 Eur, v máji 2019 150 Eur, v júni 2019 150 Eur, v júli 2019 150 Eur, v auguste 2019 150 Eur, v septembri 2019 150 Eur, v októbri 2019 150 Eur (z toho 55 Eur na zameškané výživné a 95 Eur bežné výživné), v novembri 2019 50 Eur, v decembri 2019 50 Eur, v januári 2020 50 Eur, február až máj 2020 po 150 Eur mesačne. Otec býval v rozhodnom čase so svojou priateľkou a jej synom v prenajatom byte v obci L., kde platby predstavovali nájom 145,34 Eur mesačne, televízia 4,64 Eur, elektrina 90 Eur + doučtovanie polročne 150 Eur, internet 12 Eur mesačne, DIGI TV 14 Eur mesačne, internet + TV 27,94 Eur, čistička 13 Eur za 4 mesiace, smeti 15 Eur na osobu, vodné a stočné 150 Eur. Podľa jeho vyjadrenia platil tieto výdavky sám. Pokiaľ ide o príjmové pomery otca, otec pracoval v období marec 2018 až august 2018 v Rakúsku u zamestnávateľa X. T. s príjmami marec 2018 vo výške 1.312,57 Eur, apríl 2018 vo výške 1.975,97 Eur, máj 2018 vo výške 1.455,72 Eur, jún 2018 vo výške 1.450 Eur, júl 2018 vo výške 1.462 Eur, august 2018 vo výške 1.462 Eur. V období od 03.10.2018

do 02.11.2018 bol evidovaný na úrade práce bez príjmu. V období od 03.11.2018

do 26.04.2019 bol zamestnaný vo firme Steakhouse Caffé Tirol v Rakúsku s príjmom november 2018 1.485,72 Eur, december 2018 1.600 Eur, január 2019 1.600 Eur, február 2019 1.600 Eur, v období od 26.04.2019 do 16.12.2019 bol evidovaný na úrade práce bez príjmu, od 17.12.2019 do 09.03.2020 pracoval u zamestnávateľa F. X., GmbH v Rakúsku, príjem nezistený. Od 30.03.2020 do 09.04.2020 pracoval vo firme RB IT SERVICE v Rakúsku. Od 09.04.2020 sa zamestnal u zamestnávateľa W. H. v Rakúsku s príjmom apríl 2020 vo výške 146,67 Eur, máj 2020 438,75 Eur a jún 2020 440,20 Eur. Matka žila v rozhodnom období so svojim priateľom, ktorý jej prispieval na spoločné výdavky sumou 800 Eur mesačne. V čase od apríla 2018 až do júla 2019 žila v Českej republike v W., platby za prenajatý byt predstavovali sumu 11.500,- Kč za nájom, 500,- Kč internet, 2.000,- Kč kúrenie, 1.000,- Kč energie. V období od augusta 2019 žije so svojim partnerom v X. v prenajatom byte, kde nájom predstavuje 550 Eur mesačne. Matka má vyživovaciu povinnosť aj k synovi T. S., na ktorého jej otec neprispieval pravidelne, je vedené exekučné konanie a platby v rozhodnom období vyplývajú z predchádzajúceho odseku (platenie výživného zo strany otca). Vyživovaciu povinnosť má aj k synovi M. F., na ktorého v rozhodnom období poberala výživné 120 Eur mesačne bežné výživné a 10 Eur zameškané výživné. V rozhodnom období bola matka živnostníčka. Z daňových priznaní predložených matkou vyplýva, že jej príjmy v roku 2018 predstavovali sumu 2.250 Eur, výdavky 1.350 Eur, základ dane 900 Eur. V roku 2019 mala matka príjmy 5.898,5 Eur, výdavky 3.539,1 Eur, základ dane 2.359,40 Eur. V roku 2020 mala matka príjmy 4.686,32 Eur, výdavky 2.811,79 Eur, základ dane 1.874 Eur. Matka má stredné odborné vzdelanie v odbore zdravotná sestra s ročnou praxou zdravotnej sestry. Uviedla, že v rozhodnom období si hľadala zamestnanie aj ako zdravotná sestra v domovoch dôchodcov. Dopyt bol však po zdravotných sestrách na smeny, a keďže jej partner cestoval, takéto zamestnanie nemohla prijať. Bola aj na klinike pre estetickú medicínu a asi na ďalších štyroch pohovoroch. Hľadala si aj inú prácu, bola na asi štyridsiatich pohovoroch. Našla si prácu módného konzultanta v centre W., absolvovala aj školenie, ale nenastúpila, lebo sa presúvali na Slovensko kvôli partnerovej pracovnej ponuke. Keď prišli na Slovensko, začal Covid, tu si nehľadala prácu zdravotnej sestry, ale pracovala v odbernom mieste. Poukázala na to, že študovala strednú zdravotnícku školu, má maturitu, ale v súčasnosti je dopyt po sestrách, ktoré majú magisterské vzdelanie. Pokiaľ ide o jej aktuálne zárobkové pomery, neživí sa už tancom, pretože má problémy s bedrovým kĺbom, ale robí odborného konzultanta pre črevný mikrobióm na živnosť a zarobí asi 500 Eur mesačne. Z verejných internetových portálov Českej republiky (listinné dôkazy sa nachádzajú na č. I. 702 až 704 spisu) súd zistil, že priemerná hrubá mzda u zamestnancov v odvetví Zdravotná a sociálna starostlivosť pri vzdelaní stredoškolské s maturitou bola vo výške 31.740,- Kč, po prepočte 1.359,47 Eur v roku 2018, v roku 2019 vo výške 35.748,- Kč, po prepočte 1.531,13 Eur a v roku 2020 vo výške 41.230,- Kč, po prepočte 1.765,93 Eur. Z verejných portálov Štatistického úradu Slovenskej republiky (listinné dôkazy č. I. 705 až 707 spisu) odvolací súd zistil, že hrubá mzda zdravotných sestier v roku 2018 predstavovala 918 Eur, v roku 2019 1.005 Eur a v roku 2020 1.067 Eur. Ako vyplýva z výpovede matky a listinných dôkazov, výpisov z účtu, ktoré sa nachádzajú na č. I. 709 až 711 spisu, matka na úhradu dlžného výživného na X. S. X. zaplatila v období od 15.12.2021 až do 18.09.2023 sumu 1.260 Eur.

14. V zmysle ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

15. V zmysle ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

16. V zmysle ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

17. V zmysle ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu. Rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

18. V zmysle ust. § 77 ods. 1 druhá veta Zákona o rodine právo na výživné možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania.

19. Pôvodný rozsudok Krajského súdu v Žiline vydaný pod sp. zn. 11CoP/3/2022 zo dňa 31. mája 2022 nadobudol právoplatnosť vo výroku, ktorým odvolací súd odvolanie otca odmietol a vo výroku, ktorým odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku IV., ktorým konanie o zmenu osobnej starostlivosti zastavil, potvrdil. Citovaný rozsudok odvolacieho súdu bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/194/2022 zo dňa

30. novembra 2022 vo výroku, ktorým vo zvyšku zmenil rozsudok okresného súdu a rozhodol o trovách konania. Pokračujúce konanie sa preto dotýka len rozhodovania o odvolaní plnoletého X. S. X. vo vzťahu k určeniu výživného.

20. Odvolací súd je pri ďalšom postupe viazaný vysloveným právnym záverom dovolacieho súdu.

21. Pokiaľ ide o obdobie, po ktoré súd uložil matke prispievať na výživu syna X. S. X., teda obdobie od 17.04.2018 do 15.05.2020, vymedzením tohto obdobia sa odvolací súd zaoberal už v skôr vydanom zrušenom uznesení. Tento záver nebol zo strany dovolacieho súdu spochybnený a odvolací súd na ňom zotrváva.

22. Medzi stranami nie je sporné, že vyživovacia povinnosť matky voči synovi trvala do 15.05.2020, kedy syn ukončil štúdium na strednej škole a nadobudol schopnosť sa živiť. Odvolaním bol spochybňovaný počiatok určenia vyživovacej povinnosti matke. Odvolací súd za počiatok stanovenia vyživovacej povinnosti matke stanovil deň 17.04.2018, kedy bolo začaté konanie ex offa o zmenu výchovy v tom čase ešte maloletého X. S. X., s ktorým konaním je spojené aj konanie o určenie výživného. Hmotnoprávnou podmienkou pre zmenu skoršieho rozhodnutia o výživnom je zmena pomerov, ktorá nastala na strane výživou oprávnenej alebo povinnej osoby. Nepochybne aj faktická zmena starostlivosti je takou zmenou pomerov, ktorá je dôvodom pre zmenu rozhodnutia o výživnom. V súdenom prípade je nepochybné, že zmena pomerov nastala skutočnosťou, že syn X. S. X. v priebehu roku 2016 prestal byť fakticky v osobnej starostlivosti matky, ktorá do toho času na neho poberala výživné. V zmysle uvedeného nastala hmotnoprávna podmienka odôvodňujúca zmenu rozhodnutia o výživnom v tom smere, aby na platenie výživného bola zaviazaná matka. Aby však súd mohol pristúpiť k uloženiu povinnosti matke platiť výživné, vyžadovalo sa splnenie procesnej podmienky, ktorou je podanie návrhu na súd o zmenu skôr vydaného rozhodnutia, resp. začatie konania ex offa. K takejto skutočnosti došlo až 17.04.2018, keď sa ex offa začalo konanie o zmenu výchovy maloletého X. S. X.. Až od tohto momentu, kedy došlo k splneniu nielen hmotnoprávnej (zmena pomerov) ale aj procesnej podmienky (podanie návrhu alebo začatie konania ex offa), môže dôjsť k zmene rozhodnutia o výživnom. V danom prípade neboli preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré otcovi v čase faktickej zmeny osobnej starostlivosti bránili podať návrh na určenie/zmenu výživného. Výživné preto možno priznať až počnúc od 17.04.2018, odo dňa začatia konania. Odvolateľ poukázal na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR z 25.02.2021 sp. zn. 3Cdo/91/2019. Odvolací súd sa oboznámil s dôvodmi tohto rozhodnutia a konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je v súlade s týmto rozhodnutím súdu vyššej inštancie. Uvedené rozhodnutie rieši otázku, či môže dôjsť k zmene rozhodnutia o výživnom na základe faktickej zmeny osobnej starostlivosti, teda skôr, ako súd vydá právoplatné rozhodnutie o zmene výchovy dieťaťa. V súlade s týmto záverom je aj napadnuté rozhodnutie, pretože v danom prípade by potom nedošlo k

určení výživného vôbec. Keďže v danom prípade o zmene výchovy rozhodnuté nebolo rovnako ako v rozhodnutí vyššej súdnej inštancie, okresný aj odvolací súd považujú za zmenu pomerov faktickú zmenu osobnej starostlivosti. Dôvodom nepriznania výživného od samotnej tejto faktickej zmeny je však skutočnosť nepodania návrhu zo strany otca, pričom v konaní neboli preukázané dôvody osobitného zreteľa, ktoré by podaniu takéhoto návrhu bránili. Doba určenia vyživovacej povinnosti matke vo vzťahu k synovi bola určená správne.

23. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, pokiaľ ide o určenie výšky výživného, ktoré je povinná platiť matka toho času už plnoletému synovi za rozhodné obdobie. Preto pristúpil k zmene rozsudku čo do výšky určeného výživného a od toho sa odvíjajúceho zameškaného výživného. Odvolací súd vychádzal zo skutkových záverov zistených z doplneného a z opakovaného dokazovania.

24. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že za rozhodné obdobie maloletý X. nebol v starostlivosti matky a matka sa na plnení vyživovacej povinnosti v rozhodnom období nijako nepodieľala. V rozhodnom období si plnil vyživovaciú povinnosť voči X. iba otec, ktorý uhradil všetky výdavky spojené s výživou X.. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí premisa, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Pokiaľ je životná úroveň rodičov nízka a nemajú možnosť ju zvyšovať, je nevyhnutné obmedziť nároky dieťaťa a prispôbiť ich takejto životnej úrovni. Prípadná rozdielnosť životnej úrovne oboch rodičov sa premieta do výšky vyživovacej povinnosti toho z nich, s ktorým dieťa nežije v spoločnej domácnosti. Súd však musí pri určení výživného zohľadniť mieru schopností, možností a majetkových pomerov rodiča. Uplatňuje sa zásada tzv. potenciality príjmov povinného rodiča. Uvedené znamená, že súd neprihliadne len

na preukázané príjmy povinného rodiča ale na príjmy, ktoré povinný rodič mal alebo mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne). Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Výška výživného sa musí odvíjať od nákladov dieťaťa. Náklady dieťaťa majú predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa, ktoré sú potrebné na uspokojenie jeho potrieb. Medzi tie základné patrí bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogéria, zdravotná starostlivosť, školské potreby, náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava, poplatky za záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. Pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, treba zohľadniť tiež náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky, výlety, tábory, šport.

25. Pokiaľ ide o náklady X. S. X., súd pri vyhodnotení celej výšky jeho nákladov rozdelil určenie výživného na dve obdobia, a to obdobie počnúc od apríla 2018 do augusta 2019, kedy X. S. X. bol študentom strednej školy a býval

na internáte a obdobie od 01.09.2019 do mája 2020, kedy bol X. S. X. študentom strednej školy a býval v prenajatom byte, a to z dôvodu, že výdavok na bývanie tvorí podstatnú časť nákladov X. S. X. a v uvedených obdobiach sa výrazne odlišoval. Kým výdavok na internát predstavoval platbu 87 Eur mesačne, výdavok

na prenajatý byt predstavoval platbu 200 Eur mesačne. Za oprávnené výdavky odvolací súd uznal náklady na MHD, vlak, ktoré predstavujú cca 20 Eur mesačne, výdavky na kredit 20 Eur mesačne, výdavky na stravu vo výške 150 Eur mesačne (otec uvádzal výdavky 50 až 200 Eur mesačne). Súd vychádzajúc zo skutočnosti, že v rozhodnom čase išlo o športovca (pravidelné návštevy fitnesscentra) v období dospievania, vychádzajúc z bežných spotrebiteľských cien považoval za oprávnený výdavok na stravu 150 Eur mesačne (t. j. cca 5 Eur na deň), na hygienické potreby 20 Eur mesačne (oproti otcom uvádzaným 30 Eur), výdavky na fitness centrum 30 Eur mesačne (nepochybne ide o účelný výdavok v záujme zdravia a zdravého vývoja mladého človeka), výdavky na výlety a kultúrne potreby vo výške 30 Eur mesačne, výdavky na oblečenie a obuv vo výške 70 Eur mesačne (výdavky uvádzané otcom vo výške 1.500 Eur ročne odvolací súd neuznal, za primerané výdavky považoval sumu 70 Eur mesačne vychádzajúc z potreby reagovať na rast a ročné obdobia), výdavky na internet 8,50 Eur mesačne, výdavky na čelustný aparát vo výške 86 eur mesačne (otec za tri roky zaplatil za čelustný aparát 3.095 Eur, súd túto sumu rozpočítal na 36 kalendárnych mesiacov) a výdavok na mobil vo výške 10,20 Eur mesačne (súd vychádzal z ceny mobilného telefónu, za ktorý otec zaplatil 370 Eur, túto sumu rozpočítal na tri roky, t. j. 36 kalendárnych mesiacov).

26. Oprávnené výdavky maloletého X. tak predstavujú za obdobie apríl 2018 až august 2019 sumu vo výške 531,70 Eur, po zaokrúhlení 532 Eur mesačne a za obdobie od septembra 2019 do mája 2020 sumu 644,70 Eur, po zaokrúhlení 645 Eur mesačne.

27. Úlohou odvolacieho súdu bolo vyhodnotiť, akou mierou sa na týchto oprávnených potrebách dieťaťa má podieľať matka. Za týmto účelom súd hodnotil celkovú životnú úroveň matky vrátane vyživovacích povinností, ktoré má k iným svojim deťom a vrátane jej potencionálnych schopností a možností dosahovať príjem. Zároveň súd hodnotil aj možnosti a schopnosti otca, ktorý hoci prispieval dobrovoľne na všetky potreby syna X. S., bolo potrebné stanoviť mieru, akou bol povinný sa na týchto výdavkoch podieľať.

28. Na strane matky súd zohľadnil, že má vyživovaciu povinnosť aj k deťom T. S. a M., ktoré deti v rozhodnom období boli vekovo mladšie ako X. S. a logicky z tejto skutočnosti, vychádzajúc aj z výdavkov uvádzaných matkou, vyplývala oprávnenosť nižších potrieb ako na strane X. S.. V rozhodnom období matka

na tieto deti poberala výživné. Pokiaľ ide o maloletého M., pravidelne podľa jej výpovede jej bolo platené výživné 120 Eur mesačne + 10 Eur zameškané výživné. Pokiaľ ide o výživné na syna T. S., ktorého otcom je totožná osoba ako otec X. S., je nepochybné, že existuje dlh na výživnom, ktorý je predmetom exekučného konania. V rozhodnom období však matka dostávala platby bežného a zameškaného výživného od otca dieťaťa tak, ako vyplývajú z vyššie uvedeného rozpisu. V rozhodnom období matka bola živnostníčka, živila sa tancom ako tanečníčka/učiteľka tanca. Jej príjem z tejto živnosti bol minimálny (po odpočítaní výdavkov od príjmov v roku 2018 900 Eur, v roku 2019

2.359,40 Eur a v roku 2020 1.874 Eur), z čoho vyplýva, že matka nebola schopná z tohto príjmu zabezpečiť náklady na bývanie a vyživovaciu povinnosť voči trom maloletým deťom a podľa jej vyjadrení sa na väčšine výdavkov podieľal jej partner, ktorý jej prispieval sumou 800 Eur mesačne. Z obsahu spisu vyplýva, že takto matka žije dlhé obdobie, aj pred rozhodným obdobím, pred rokom 2018, aj v rozhodnom období, aj v súčasnosti, kedy má minimálny príjem zo živnosti (hoci už nie je tanečníčka ale poradkyňa). Odvolací súd však má za to, že matka ako osoba, ktorá má tri vyživovacie povinnosti, mala povinnosť využívať svoje schopnosti a možnosti tak, aby tieto vyživovacie povinnosti vedela v primeranej miere zabezpečiť. Odvolací súd doplnil dokazovanie aj v intenciách zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu, ktorý odvolaciemu súdu vytkol, že nezistoval možnosť a schopnosť matky zabezpečiť si vyšší príjem prípadným výkonom inej, lepšie platenej práce. Odvolací súd zistil, že matka má stredné odborné vzdelanie s maturitou v odbore zdravotná sestra s jednoročnou praxou v nemocnici. Hoci matka uvádzala, že v rozhodnom období sa snažila zamestnať ako zdravotná sestra, ale pre požiadavky, aby pracovala na smeny, čo nebolo zlučiteľné

so starostlivosťou o maloleté deti, si takúto prácu nenašla, odvolací súd jej tvrdeniam neuveril. Matka nepredložila žiadne dôkazy na preukázanie skutočnosti, že sa pokúšala ako zdravotná sestra zamestnať. Je všeobecne známou skutočnosťou, že na trhu práce je nedostatok zdravotných sestier, ošetrovateľov, sanitárov, sociálnych pracovníkov a niet rozumného dôvodu, prečo by sa matka vo svojej pôvodnej profesii nemohla zamestnať. Aj v prípade, že sú požiadavky nemocníc na zdravotné sestry s vyššou kvalifikáciou, mohla sa zamestnať aj ako ošetrovateľka, resp. sociálna pracovníčka, resp. zdravotnícky pracovník

so stredoškolským vzdelaním. Podľa zistení odvolacieho súdu by matka v prípade takéhoto zamestnania v Českej republike dosahovala príjem od 1.359 až 1.765 Eur, pokiaľ by sa zamestnala na území Českej republiky a príjem v rozpätí 918 Eur až 1.067 Eur, pokiaľ by sa zamestnala na území Slovenskej republiky. Z uvedených zistení odvolací súd má za to, že matka v rozhodnom období mohla dosahovať príjem minimálne vo výške 918 Eur mesačne v roku 2018, vo výške 1005 Eur mesačne v roku 2019, vo výške 1067 v roku 2020, ktorý vlastným zavinením nedosiahla, a preto súd pri stanovení vyživovacej povinnosti vychádzal z takéhoto potencionálneho príjmu na strane matky.

29. Pokiaľ ide o príjmové možnosti na strane otca, otec prevažnú časť rozhodného obdobia pracoval v Rakúsku, kde dosahoval príjem od 1.300 do 1.600 Eur mesačne. Jeden kalendárny mesiac (apríl 2018) jeho príjem dosiahol sumu 1.975,97 Eur. Obdobia jeho pracovného pomeru však striedali aj obdobia nezamestnanosti, kedy bol evidovaný na úrade práce bez príjmu (od 03.10.2018 do 02.11.2018, od 26.04.2019 do 16.12.2019). Otec súdu napriek viacerým výzvam nedoložil príjem, ktorý dosiahol za obdobie od 07.02.2019

do 09.03.2020 u zamestnávateľa F. X., L., preto súd za toto obdobie vychádzal z naposledy dosahovaného príjmu u zamestnávateľa Steakhouse Caffé Tirol vo výške 1.600 Eur mesačne. Otec preukázal náklady na bývanie s tvrdením, že tieto náklady platí sám, odvolací súd však mal za to, že pomerne by sa na týchto nákladoch mala podieľať aj s ním žijúca priateľka. Napriek tomu možno konštatovať, že otec si vyživovaciu povinnosť voči synovi X. plnil dobrovoľne vo vyššej miere, aká by naňho pri zohľadnení potencionálneho príjmu matky mala pripadať.

30. Po zohľadnení potencionálneho príjmu matky vo výške 918 Eur mesačne v roku 2018, 1005 Eur v roku 2019 a 1067 Eur v roku 2020 a po zohľadnení, že matka má ďalšie dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom, na strane druhej po zohľadnení skutočnosti, že otec si vie zabezpečiť príjem pohybujúci sa vo výške od 1.300 do 1.600 Eur mesačne a po zohľadnení jednej ďalšej vyživovacej povinnosti, odvolací súd stanovil mieru výživného, ako sa má matka podieľať na oprávnených potrebách maloletého X., a to jednou štvrtinou (z uvedeného vyplýva, že povinnosťou otca bolo podieľať sa na potrebách X. tromi štvrtinami). Potom za obdobie od apríla 2018 do augusta 2019 je matka povinná zaplatiť synovi X. S. na výživnom sumu 133 Eur mesačne (jedna štvrtina pri uznaných potrebách vo výške 532 Eur mesačne), za obdobie od septembra 2019 do mája 2020 sumou 161 Eur mesačne (pri uznaných potrebách vo výške 645 Eur mesačne).

31. Uvedené výživné podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedalo možnostiam a schopnostiam matky v rozhodnom období, ako aj potrebám v tom čase ešte maloletého X., pričom takýmto výživným by boli uspokojované iba základné a nevyhnutné potreby dieťaťa.

32. Na strane matky je potrebné poznamenať, že matka v rozhodnom období nechala svoje vtedy ešte maloleté dieťa bez akejkoľvek (čo i len minimálnej) výživy a bez akejkoľvek starostlivosti, čo súd hodnotí ako výrazne nemorálny postoj. Výživné začala plniť až po rozhodnutí súdu prvej inštancie, na X. pritom v rozhodnom čase poberala prídavok na dieťa. Matka na svoje ospravedlnenie uvádzala, že otec X. S. jej neplatil výživné na ich ďalšie spoločné dieťa - T. S.. Toto však vo vzťahu k výživnému na X. S. nemá žiadnu relevanciu. Jej tvrdenia sa ukázali ako nepravdivé, keď otec v tomto období aspoň čiastočne plnil bežné a zameškané výživné. Naproti tomu ona si v žiadnom rozsahu neplnila vyživovaciu povinnosť voči X. S. a neprejavovala oňho záujem, aký by matka o dieťa prejavovať mala (z obsahu spisu vyplýva, že sa prevažne telefonicky informovala v škole, so X. sa stretávala iba sporadicky, keď pricestoval za ňou).

33. Zohľadniac všetky vyššie uvedené skutočnosti, odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie čo do výšky výživného zmenil tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku. Dlh na výživnom súd stanovil za obdobie počnúc od 19.04.2018 do 15.05.2020.

34. Za toto obdobie vznikla matke povinnosť zaplatiť na výživnom sumu 1.960 Eur. Uvedené predstavuje pomernú časť výživného za apríl 2018, a to za 14 kalendárnych dní po 4,43 Eur (133 Eur mesačné výživné : 30 kalendárnych dní), čo predstavuje po zaokrúhlení 62 Eur. Za obdobie máj až august 2018 bolo potrebné zaplatiť 4 x po 133 Eur, t. j. 532 Eur. Za obdobie od 09/2019 až 04/2020 za 8 kalendárnych mesiacov po 161 Eur, čo predstavuje 1.288 Eur. Za pomernú časť mesiaca máj 2020 za 15 dní po 5,19 Eur (161 Eur mesačné výživné : 31 kalendárnych dní), čo predstavuje 78 Eur, spolu 1.960 Eur. Za uvedené obdobie matka dodatočne po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie zaplatila 1.260 Eur. Zostatok dlhu tak predstavuje sumu 700 Eur, ktorú súd zaviazal matku zaplatiť k rukám maloletého X. v 100 Eur mesačných splátkach vždy do 15. dňa v mesiaci až do úplného zaplatenia pod stratou výhody splátok nezaplatením čo i len jednej splátky.

35. Podľa názoru odvolacieho súdu určená splátka zodpovedá možnostiam a schopnostiam matky vzhľadom na jej potencionálne možnosti, ktorými sa súd vyššie zaoberal. Zároveň prihliadol aj na skutočnosť, že X. sa musí dlžné výživné dostať v primeranej dobe.

36. Vo zvyšku považoval odvolací súd návrh na určenie výživného za nedôvodný, nezodpovedajúci schopnostiam a možnostiam matky, preto v tejto časti návrh zamietol.

37. Výrok o trovách konania sa opiera o ust. § 396 ods. 2 CSP s poukazom na ust. § 52 CMP, podľa ktorého ustanovenia žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

38. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)